

Ο ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΗΣ ΣΟΣΙΑΛ-ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Ἡ Ἑλένη ἐξετάζει κρυφὰ τοὺς φίλους της, τὴ γιαιγιά της ἀπὸ τὴ μητέρα της, πού τὴ λατρεῖ καὶ πού ζῆ κοντὰ της στὸ Βερολίνο. Ὁ μεγάλος δημογέροτης, πού ἐγεννοῦσε τὸ φόβο καὶ πού τὸν ἐμισοῦσαν ὅλα τ' ἀργοπορημένα πνεύματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τῆς ἐξωγορηθῆκε μὲ λόγια μίσους καὶ κατηγορίας, ὅπου ἡ περιέργεια τῆς Ἑλένης βρῖσκει καινούργια θροφή. Δὲν παύει, ἀν δὲν τὸν ἰδῆ... Καλόβολοι φίλοι στέργουν ἐπὶ τέλος νὰ τοὺς συναντήσουν στὸ σπίτι τους, ἕνα βράδυ. Νὰ τους στὸ ἴδιο σαλόνι καὶ δὲν γνωρίζονται. Μία λέξη, μὴ ἀντιλογία, πού περναίει αὐτὴ στὴ συνομιλία, φέρνει τὸν ἕνα ἀντίφρον στὸν ἄλλο. Κερανόσ! Ἀπὸ τὴν πρώτη βραδιά τῆς μιλάει μὲ τὸ σύ, τὴ σέρνει στὴν ἀγκαλιά του — κι ἀπὸ τὴν πρώτη αὐτὴ βραδιά ὁ ἕνας εἶναι ὑπόσχεση σὺν ἄλλο. «Ἀετέ μου» τοῦ λέει. Γιὰ κείνον αὐτὴ εἶναι τὸ «ὀρηκτικό ἄτι» του! Ἡ Ἑλένη ἦταν δεκοχτὼ χρονῶν κι ὁ Λασσάλ τριάντα ἔξη...

Πέρασαν πολλοὶ μῆνες χωρὶς νὰ ξαναἰδωθοῦν καὶ τὸ διῆλεμμα αὐτὸ μᾶς δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ τοὺς μελετήσουμε ἀπὸ πιὸ κοντὰ. Ἀξίζον τὸν κόπο γιὰ τέτοια μελέτη αὐτοί, πού ἡ περιπέτειά τους ἔγινε τὸ θέμα τοῦ πολὺ γνωστοῦ μυθιστορήματος τοῦ Ἀγγλου ποιητῆ Γεωργ. Μέρντιθ: «Γραμμοὶ κημωδο!»

Ὁ Λασσάλ δὲν ἦταν ὑπαρξὴ ὀλοσδιόλου κοινή. Ἰσραηλίτης τῆ θρησκείας, ἀπὸ μέτρια οἰκογένεια, παιδί τοῦ λαοῦ, ὕστερα ἀπὸ σταθερὸς σπουδὲς ἐρρίχτηκε μὲ τὰ μοῦτρα στὴν πολιτικὴ. Ἀφίρουμε κατὰ μέρος τὴν ἱστορία τῆς ζωῆς του, πού αὐτὸ προσωπικότητα ἔγινε. Μερικὰ σημεῖα κάπως ξεχωριστὰ θὰ μᾶς εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ ἐξηγήσουμε τὸν σύνδεσμό του μὲ τὴν Ἑλένη ντὲ Ντέννιγγες καὶ τὸ δρόμο, πού ἐπῆρεν ἀμέσως ὁ σύνδεσμος αὐτός. Ὅπως ἡ Ἑλένη ἦταν κι αὐτὸς ὄρατος, ὅπως ἐκείνη γοητευτικός, ζωερὸς καὶ πρωτότυπος, καὶ τρομερὸς στὰ πάθη του. Ἦθελε πολὺ νὰ τοῦ λέν «ὅτι ἦταν ὄρατος.» Ἐκανε σὰν παιδί. «Νὰ ἔγω ἐξυπνάδα,» ἐφώναξε μὴ μέρια μπροστὰ στὴν ἀγαπημένη του, «δὲν εἶναι τίποτε. Μὰ νὰ εἶμαι ὁ ὀραιότερος ἄντρας! Ἐξυπνάδα, δὲν ἔγω; Θὰ τοὺς κάμω νὰ τὸ ἰδοῦν· μὰ θὰ ἤθελα ἡ φήμη τῆς ὀμορφιάς μου νὰ σὴζεται πάντα μέσα στοὺς αἰῶνες....»

Ὁ Λασσάλ ἐνοιαζόταν πολὺ καὶ γιὰ τὴν κομψότητά του· ὁ φλογερὸς αὐτὸς σοσιαλιστής, πού δὲν τὸν ἐτρόμαζεν ἡ φυλακὴ—ὅπου ἐπῆγαινε ὅπως πᾶμε στὸ καφενεῖον—ἐφερνόταν καθὼς ἕνας νταντῆς. Εἶχεν ἄλλως τε κάποια δόση ἀλαζονίας, μὰ πού ἐσυνδυάζονταν μὲ μὴ βαθεῖα ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό του, ὅστε νὰ μὴ μπορῆ νὰ τὸν κατηγορήσῃ κανεὶς γι' αὐτὴ. Εἶχεν ὅλες τὶς τόλμες, ὅλες τὶς ἀνθάδειες: «Μεγάλος τολμητής, μεγάλος κομψοῦμένος!» ἔλεγαν οἱ ἐχθροὶ του. Ἐκείνος ἐπῆγαινε πάντα μὲ τὴν πίστη του στὸ ἀστέρι του, ὅπως κάθε δυνατὴ φύση. Καὶ πὼς ἤξερε νὰ γίνετα ἀγαπητὸς καὶ γοητευτικός! Τὸν ἐλάτρευαν ὅταν δὲν τὸν ἐμισοῦσαν καθόλου. Ὁ Οὐμπολντ, ὁ Αὐγ. Μπέξ, ὁ Φρεδερ. ντὲ Σαβινύ, ὁ Φαρνάγκεν, ὁ Ἐνσερ, ὁ τραπεζίτης Ἀλέξ. ντὲ Μέντελσον, πού ἀγόρασε μὴ μέρια τὸ σπίτι του γιὰ νὰ μὴ τοῦ τὸ βγάλουν στὸν πλειστηριασμό, κι ὁ Ἄινε, πού τὸν ἔλεγε «λέοντὰ

μου» καὶ πού τὸν παρουσίαζε στὸν ποιητὴ Ἐρβινγ' σὰν ἕνα νέο Μιραμπώ, ὅλοι αὐτοὶ οἱ φίλοι του θὰ ἐπεφταν γιὰ κατῆρὶ του στὴ φωτιά. Τὰ πληθῆ ἐνθουσιάζονταν μὲ τὸ θερμὸ καὶ παλλόμενο λόγο του· κι αὐτοὶ οἱ ἀντίπαλοί του δὲν ἐπροσπαθοῦσαν νὰ κρύψουν τὴ συμπάθειά τους. Ὁ Βίσαρκ, σὲ μὴ ἱστορικὴ μονομαχία του μὲ τὸ Βέβελ, στὴ συνεδρίαση τοῦ Ράιχσταγ τῆς 17 τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1878 ἔλεγε γι' αὐτόν: «Ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐξυπνοὺς καὶ τοὺς πιὸ χαριτωμένους ἀνθρώπους πού ἐγνώρισα.»

Καὶ στὸν ἔρωτα, πὼς ἐφέρονταν; Προῖμα κι' αὐτὸς ὄπως ἡ Ἑλένη ντὲ Ντέννιγγες ἐρωτεύθηκε δώδεκα χρονῶν μὴ ὀμορφῆ μικρούλα κι' ἐπροκάλεσε πολὺ σοβαρὰ τὸν ἀντίπαλό του, εὐτυχῶς πού βρέθηκεν ἐκεῖ ὁ μυθιστοριογράφος Μάξ Ριγκ γιὰ νὰ τοὺς χωρίσῃ. Σὲ ἡλικία δέκα πέντε χρονῶν ἔδινε γιὰ τὸν ἔρωτα—θέμα πού ἐφαίνονταν νὰ τοῦ εἶναι γνώριμο—σὲ ὄρμους ἄντρας συμβουλὲς πὼς νὰ πετύχουν. Ἀλλοίμονον ὄμοσ! Καθὼς καὶ τὸ Στάνταλ, αὐτὴ ἡ σοφία του δὲν τὸν ὠφέλησε καθόλου, ἐπεὶδὴ μὲ τῆς γυναῖκες ἦταν πάντα ἀτυχος. Τὶς ἔπαινε πάντα στὰ σοβαρά! Κ' ὕστερα περιφρονοῦσεν «ὅλες αὐτὲς τὶς μικρὲς πεταλοῦδες, πού δὲ γυρεύουν παρὰ νὰ καίνε τὰ φτερά τους. Θέλω νὰ κυριέψω φρούρια, μοῦ χρειάζεται λιονταρίσιο κυνήγι!»

Ἡ Ἑλένη ντὲ Ντέννιγγες, μᾶς λέει ὁ Μπραντς, ἦταν καμωμένη γιὰ νὰ τοῦ ἀρέσῃ, μὲ τὴ χτυπητὴ ὀμορφιά της, μὲ τὸ φωτοστέφανο τῶν χρουσαφένιων μαλλίων της. Ἦταν ἡ πιὸ τρελλὴ ἀμαζόνα κι' ἔδινε ζωὴ σὲ κάθε διασκεδάση. Μαστόρισα στὴν τέχνη τῆς τουαλέτας, γράφει ὁ Βύρτζμπαχ, ἐξυπνη καὶ λίγο ἀλλόκοτη, πρόθυμη γιὰ περιπέτειες, εἶχε τὸ βαθμὸ αὐτὸ τῆς φιλαρέσκειας, πού τραβᾶει χωρὶς νὰ δυσαρρῆ. Ἀλλὰ ἐκλειούσε μέσα της γιὰ ὅ,τι ἦταν τέχνη κι' ὀμορφιά, γιὰ τοὺς ἄντρας πού εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴ μετριότητα, γιὰ τοὺς τολμηροὺς ἀνθρώπους, τὸ σπέρμα ἐνθουσιασμοῦ πάντα ἐτοιμοὺς νὰ ξεσπάσῃ.

Ὅταν πρωτοσυναπαντήθηκε μὲ τὸ Λασσάλ εἶχε γιὰ ἱσπότη της ἕνα Ρουμᾶνο, τὸ Γιάγκο Ρακοβίτζα, νέον ὀμορφο καὶ ζωηρὸ. Τὸν ἔλεγε Βάγκο της, κι' ἐκείνος ἀγαπώντῃς τὴ μὴ πάθος, προσκολλημένος στὸ ἄρμα της, ὑπάκουος ἔκανε κάθε θέλησή της, ἀκόμη καὶ τὴν πιὸ σκληρὴ, φτάνει νὰ τὸν ἀφῆν ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ν' ἀλαφροφιλήσῃ τὴν ἄκρη τῶν μικρῶν δάχτυλων της. Χωρὶς πολυλογίες, τὴν ἐπομένη τῆς περιφρῆμης βραδιάς πού εἶδε τὸ Λασσάλ, ἡ Ἑλένη ἐφώναξε στὸ Γιάγκο της: «Χτὲς συναπάντησα ἕναν ἀνθρώπο, πού θὰ τὸν ἀκολουθοῦσα ὡς τὴν ἄκρη τοῦ κόσμου, ἀν μ' ἤθελε δική του, καὶ δὲ θάπαιρνα μῆτ' ἐσένα, μῆτε κανένα!» Ἀπὸ ἐραστής, ὁ δυστυχισμένος ἔγινεν ἐμπιστος: ἦταν σκληρὸ αὐτό.

Μὰ ὁ Λασσάλ; Γιὰ πολὺ καιρὸ ἡ Ἑλένη δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὸν ξαναἰδῆ· ἐμπόδια κάθε λογῆς κι' ὀικογένεια πού ἀνησυχούσε κι' ἔβαζε προσκόμματα! Σὲ μὴ ἐσπερίδα ξανασυναπαντήθηκαν ἐπὶ τέλος! «Τὶ θὰ κανες, τῆς εἶπεν ἀπότομα, ἀν ἦσοννα γυναῖκά μου καὶ μ' ἔβλεπες ν' ἀνεβαῖνω στὴν καρμανιόλα;» Σχεδὸν χωρὶς νὰ διστάσῃ, μ' ὅσο κι' ἀν ἦταν παράξενη παρόμοια ἐρώτηση μέσα σὲ μὴ ὄλα χοροῦ, ἀποκρίθηκε, γράφει ἡ ἴδια. «Θὰ περίμενα ὡς πού νὰ κόψουν τὸ περῆφانو αὐτὸ κεφάλι γιὰ νὰ μποροῦν τὰ μάτια τοῦ ἀετοῦ μου νὰ πέφτουν ἴσαμε τὴν τελευταία στιγμή ἐπάνω σ' ἕνα ἀγαπημένο ἀντικείμενο, κι' ὕστερα θὰ πᾶνω δηλητήριο....»

Τὴ βραδιάν αὐτὴ ὁ Γιάγκο καὶ ὁ Λασσάλ βρέθη-

καν για πρώτη φορά ὁ ἕνας ἀντίκρου στὸν ἄλλο. Ἐκοιτάχτηκαν περὶφρανοὶ ἀπὸ πάνω ὡς κάτω.

Ἡ θέση αὐτῆ τῶν δύο ἐρωτευμένων δὲν ἠμποροῦσε νὰ τραβήξῃ σὲ μᾶκρος χωρὶς νὰ μεσολαβήσῃ μιὰ ἀπόφαση γιὰ τὸ μέλλον τοῦ ἔρωτά τους. «Θὰ γίνῃς γυναῖκά μου, εἶπεν ὁ Λασσάλ· πάω νὰ βρῶ τὸν πατέρα σου, τὴ μητέρα σου. Θὰ τοὺς καταφέρω, θὰ πάω τὴ συγκατάθεσή τους. — Μὴ προσπαθήσῃς, θάξαναες τὸν καιρὸ σου! Τότε θὰ σὲ κλέψω. — ὦ! ὦ! ἄς πάρουμε τὸν ἴσιο δρόμο!»

Ὁ κοινὸς φίλος τοῦ Χόλθοφ, ποὺ στὸ σπίτι του εἶχαν μιὰ τελευταία συνέντευξη, ἔκαμε κάποια ἀπόπειρα κοντὰ στὴ γαϊγιά ποὺ ἔγραψε στὸν κ. Ντένιγγες. Τοῦτος ἀποκρίθηκε: «Ποτέ!»

Στὸ ἀναμεταξύ ἡ γαϊγιά ἔπεσεν ἄρρωστη. Ἡ Ἐλένη ἄφισε μαζί της τὸ Βερολίνο. Σὲ λίγο ἡ κακομοῖρα ἡ γυναῖκα πέθανε, ἀφοῦ ὤρρισε τὸ Γιάγκο ν' ἀγρουπνῆ γιὰ τὴν ἐγγονή της καὶ νὰ κἀνῃ ὅ,τι μπορεῖ γιὰ τὴν εὐτυχία της. Ἡ Ἐλένη ἔχασε τὸν καλλίτερό της σύμμαχο, τὸ μόνο πρόσωπο ἀπὸ τὴν οἰκογένειά της, ποὺ τὴν ἀγάπησε, καθὼς λέει. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα θὰ ζῆ στὴ Γενεύη, κοντὰ στοὺς γονιούς της.

Ὁ Λασσάλ ὅμως ἐφαίνονταν ὅτι εἶχε ἀφίσει πιά τὰ ἐρωτικά του σχέδια. Οἱ πρώτες προσπάθειές του γιὰ νὰ κατακτῆσῃ τὴ «λεία του» δὲν ἐπρομηνοῦσαν τίποτε τὸ καλὸ· τὸ ἐκαταλάβαινε ἴσως καὶ θὰ ἦταν καλλίτερο γι' αὐτόνε νὰ μὴ μπλέξῃ μὲ μιὰ γυναῖκα ποὺ μποροῦσε νὰ τοῦ φέρῃ πολλὰ ἐμπόδια τὴν ὥρα ποὺ ἦταν ἀρχηγὸς τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος.

Ἡ Ἐλένη ἄρρωστη, ἀναιμικὴ ἐπῆγε νὰ μείνῃ κοντὰ στὴ Βέρνη, στὸ Βάμπερν σὲ κάποιες Ἀγγλίδες κυρίες φιλενάδες της, γιὰ νὰ ξαναῦρῃ τὴν ὑγεία της στὸν καθαρὸ κ' ὑγιεινὸν ἀέρα τῶν βουνῶν. Μιὰ μέρα θυμᾶται ἄξαφνα, ὅτι ἄκουσε κάποτε τὸ Λασσάλ νὰ λέη πως θὰ πῆγαινε νὰ μείνῃ στὸ Ρίτζι. Κάνει μιὰν ἐκδρομὴ ἴσαμ' ἐκεῖ καὶ συναντᾷ τὸ Λασσάλ.

«Ὅτι ἔγραφα στὸν πατέρα σας» τῆς λέει ὁ Λασσάλ, σασιτισμένος ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψή της. «Σὲ ζητῶ γιὰ γυναῖκά μου.» Μὰ φαίνεται, πὼς δὲν ἔκαμε τίποτε ἀπ' αὐτὰ· τὰ εἶπε μόνο σὰν ἕνας περιποιητικὸς ἄνθρωπος, ποὺ τὸν συνάντησεν ἄξαφνα ἡ ἐρωμένη του. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι, ξεκαμωμένος ἀπὸ τὴς δουλιές του, ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες του, ἀπὸ τὸ γέλασμα τῶν ἐλπίδων του, εἶχε πάει στὸ Ρίτζι γιὰ νὰ ζητήσῃ ἐκεῖ στὰ βουνὰ τὴν ἀπόλυτη ἡσυχία, τὴ λησμονιά. Στὴ φυσικὴ του κούραση ἐπρόσθετεν ἀκόμη κάποια ἀποθάρσυνση τῆς ζωῆς του.

«Πεθαίνω ἀπὸ κούραση ἔγραφε σ' ἕνα φίλο του. Κάποιο σύννεφο ἀπλώνεται ἐπάνω στὴ ζωὴ μου.» Ἡ παρουσία μολαταῦτα τῆς Ἐλένης ἀνάβει γλήγορα μέσα του τὴ φλόγα τοῦ πάθους. Πηγαίνει κάθε μέρα νὰ βλέπῃ στὸ σπίτι τῶν φιλενάδων της, στὴ Βέρνη, ὅπου ἐκεῖνη εἶχε ξαναγυρίσει, πηγαίνει ἀκόμα καὶ τὴ νύκτα, δρασκελώντας τὸ παράθυρο. Διαλαλοῦν τὸν ἀρραβωνιά τους... ὦ! τί θαυμάσιες ὥρες ποὺ ἔζησαν τότε! Ἡ διήγησή μας παρουσιάζει ἕνα Λασσάλ στὰ ἰδιαιτέρὰ του, τὸν «ἐρωτευμένο λέοντα» παίζοντας μ' ἕνα κοριτσάκι «ὅπως μ' ἕνα μεγάλο σπιτικό σκυλλί.» λέει ἡ Ἐλένη. «Κοιμήσου, ἔλα, κοιμήσου στὰ πόδια μου!...» κ' ἐκεῖνος μὲ χαρὰ ὑπάκουε σ' ὅ, τι ἤθελε «τὸ παιδί.» Τὴν ἔλεγεν ἀκόμη Μπρονχίλδη του· αὐτὸς ἦταν ὁ Σίγκφρηδ.

(Ἔχει συνέχεια)

JEAN DE LINIÈRES

Μετάφραση Η.

ΠΡΟΔΟΤΗ!...

Χτύπησε χάμω τὰ πόδια του γιὰ νὰ ζεσταθῆ. Τὸ χιόνι εἶχε παγώσει κ' ἡ παγωνιά περνοῦσε τὶς βαρεῖες ἀρθύλες του μὲ τὰ χοντὰ καρδιά κ' ἔφτανε στὸ κρεῖας του ποὺ τὴν ἐρουφούσε ἀδιάκαπα. Αἰσθανόταν τὴν ἀνάγκη νὰ κουνηθῆ, νὰ περπατήσῃ, νὰ τρέξῃ γιὰ νὰ ζεσταθῆ μὰ εἶτανε ὑποχρεωμένος νὰ μείνῃ ἀκούνητος. Ἡ διαταγὴ ποὺ τοῦ δώσανε ἅμα τὸν βάλανε σκοπὸ, εἶτανε νὰ μὴν κουνηθῆ ἀπὸ τὴ θέση του. Ἀκούνητος, καρσωμένος, καὶ νὰ παγῶνῃ καὶ νὰ περῶνε ἕναρ. χίλιες ἀδιάκαπα ἀπὸ τὸ κορμί του κ' ἄς εἶτανε πικνιμένος μέσα στὴ χοντρή μάπα του μὲ τὴν μετερὴ κουκούλα. Τὸ κρεῖο εὐρισκτο τρόπο νὰ τριπῶσῃ ἀπὸ τὴ μύτη του, ἀπὸ ταῦτιά του, ἀπὸ τὸ στόμα του κ' ἄς ἔσφιγγε ὅσο μποροῦσε τὰ χεῖλια του γιὰ νὰ τοῦ κλείσῃ τὴν πόρτα ἀφῆρηστας τὴ θερμὴ ἀνάσσα του νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τὰ ρουθούνια του.

Ἀντίκρου ὁ ἄλλος σκοπὸς σιεκότανε κ' αὐτὸς ἀκούνητος, σὰν ἄγαλμα, λὲς καὶ δὲν εἶχε ζωὴ μέσα του. Θὰ εἶχε κ' αὐτὸς τὴν ἴδια διαταγὴ. Δὲν τοὺς γορῆζανε παρὰ λίγα μέτρα κ' ὁ ἕνας μποροῦσε νὰ βλέπῃ τὸν ἄλλο μέσα στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ποὺ πεγετε πάνω στὸ χιόνι. Κι αὐτὸς θάθελε νὰ περπατήσῃ, νὰ τρέξῃ, κἀτου νὰ κρουγῆ μὰ ἡ διαταγὴ ἡ σμειλιχτὴ τοῦ κρατοῦσε δεμμένα τὰ πόδια πάνω στὸ χιόνι κ' ἡ παγωνιά τοῦ ἀναβε τὰ δάχτυλα τῶν ποδιῶν του.

Οἱ δύο ὄχιροὶ βρισκότανε ἔτσι ἀντιμέτωποι, ἔτοιμοι νὰ στείλουνε ὁ ἕνας στὸν ἄλλο τὸ θάνατο, ἐκμηδενισμένοι ἀπὸ τὴν παγωνιά τοῦ χιονιοῦ μέσα στὴν ἡσυχία τῆς ἐρημιάς, μὲ βλῆ τὴ γλῆκα ποὺ ἔχυνε πάνω τους τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, ἀκούνητοι, παγωμένοι, σὰ νὰ τοὺς ἔλεγε. «Κακομοῖρηδες! Δὲν πάτε πονθενὰ νὰ τριπῶστε;»

Γιατί τὸ φεγγάρι ποὺ εἶτανε ἀψηλά, πολὺ ἀψηλά, δὲν μποροῦσε νὰ ματιέγῃ τὴ σκληρὴ διαταγὴ ποὺ τοὺς κρατοῦσε καρσωμένους τοὺς δύο ἀνθρώπους πάνω στὰ χιόνια μὲ τὸ ρουφῆμι στὸ χέρι.

Τὸ χιόνι ξεκαλονοῦσε πάνω νὰ πέφτῃ ψιλὸ ψιλὸ καὶ καθὼς κολλοῦσε πάνω στὶς κάπες τους μοιάζανε κ' οἱ δύο σκοποὶ σὰν τοὺς ἀνθρώπους ποὺ πλάθουνε μὲ τὸ χιόνι τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς στήνανε δλόρθους γιὰ νὰ γελᾶσουνε. Θυμῆθηκε ἕνα γέρο μὲ κάπα, μὲ ἄσπρα γένεια, χιονισμένον, ποὺ τὸν εἶχανε στήσῃ δλόρθονε μέσα σὲ μιὰ βιτρινα κάποιου μεγαλομάγαζου καὶ δίπλα του ἕνα τρώεινο ψεύτικο ἔλαο μὲ χρυσὰ τέλια ποὺ τοῦ δένανε τὰ κλαδιά. Ζύγωνε ἡ προκοχρονιά κ' αὐτὸς περῶνιαν: στὸ πᾶσοδοῦμο στάθηκε μπροστὰ στὴ βιτρινα καὶ καμάρωνε πολλὴν ὥρα τὸ γέρο μέσα στὰ ἡλεχτρικὰ φῶτα, ποὺ τὸνε λούζανε. Ὁ γέροςεῖτανε ὁ Ἄη Βασιλῆς ποὺ φέρνει τοὺς μπουναμάδες στὰ μικρὰ παιδάκια, ποὺ τὸν καρτεροῦνε.

— Πφ, ἔκανε κ' ἔκλεισε τὰ ρουθούνια του σφιχτὰ μὲ τὰ δύο δάχτυλά του.

Μιὰ βροῦμα, μιὰ ιωρονδία ψοφημιοῦ, τὸνε χτύπησε στὴ μύτη. Πολλὲς φορὲς τὴν εἶχε αἰστανθῆ τὴ μυρονδιὰν αὐτὴ δλους αὐτοὺς τοὺς μῆνες ποὺ εἶτανε στρατιώτης.